

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Ügyszám: Vj-174/2005/55.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Magyar Posta Zrt.** (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A határozat felülvizsgálatát, annak kézbesítésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel kérheti a Magyar Posta Zrt.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindítása

- 1) A Gazdasági Versenyhivatal 2005. október 10-én versenyfelügyeleti eljárást indított a Magyar Posta Zrt. (a továbbiakban: Magyar Posta) ellen, annak vizsgálatára, hogy az általa alkalmazott levélpostai kedvezményrendszer és a kiemelt ügyfeleivel küldeményforgalmi szolgáltatások és kapcsolódó kedvezmények tárgyában kötött szerződéseinek kedvezményekre vonatkozó feltételei sértik-e

- a) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. Törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21. §-át;
 - b) az Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EK Sz.) 82. cikkét.
- 2) A Gazdasági Versenyhivatal az elintézési határidőt a Tpv. 63. § (6) bekezdése alapján száznegyven nappal meghosszabbította.

II.

A Magyar Posta tevékenysége és az azt érintő állami szabályozás

Alapítás

- 3) A Magyar Posta 100 százalékos állami tulajdonú részvénytársaság, amelyet a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter alapított a következő alaptevékenységekkel: postai tevékenység, hírlapterjesztés, egyéb pénzügyi tevékenység.

A tevékenység végzésének szabályai

- 4) A postai szolgáltatásokat 2004. január 1-től a postáról szóló 2003. CI. törvény (a továbbiakban: Ptv.) szabályozza, mely a 2002/39/EK irányelvhez igazította a korábbi, 1997/67/EK irányelvet átültető postai szabályozást (melynek keretét a Hírközlésről szóló 2001. évi XL. törvény adta).
- 5) A Ptv. 3. § 4. pontja szerint az egyetemes postai szolgáltatás a postai szolgáltatások olyan közérdekű szolgáltatásnak minősül, meghatározott köre, amely földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül meghatározott minőségben és megfizethető ár ellenében minden igénybe vevő számára elérhető. Az egyetemes körbe a következő szolgáltatások tartoznak a Ptv. 5. §-a alapján:
- a) a 2 kilogrammot meg nem haladó tömegű belföldi és nemzetközi levélküldeményekkel, címzett reklámküldeményekkel és nyomtatványokkal kapcsolatos postai szolgáltatás;

- b) a 20 kilogrammot meg nem haladó tömegű belföldi és nemzetközi postacsomagokkal kapcsolatos postai szolgáltatás;
- c) a vakok írását tartalmazó, 7 kilogrammot meg nem haladó tömegű belföldi és nemzetközi küldeményekkel kapcsolatos postai szolgáltatás;

és a fenti a-c) szolgáltatásokhoz térítvevény, illetve értéknyilvánítás különszolgáltatás nyújtása. (Az 5. § (6) bekezdése alapján a tömeghatároktól függetlenül nem egyetemes postai szolgáltatás a futárposta, a gyorsposta, az integrált posta és a dokumentumcsere.)

- 6) A Ptv. 7. §-a definiálja a fenntartott szolgáltatásokat, melyeket kizárólag az egyetemes postai szolgáltató végezhet. Ezek a legfeljebb 50 (2004. január 1. és 2006. január 1. között 100) gramm tömegű belföldi, illetve nemzetközi levélküldeményekkel és címzett reklámküldeményekkel kapcsolatos szolgáltatás, amennyiben a szolgáltatás díja alacsonyabb, mint az egyetemes szolgáltatási kör leggyorsabb szolgáltatási kategóriájának első súlyfokozatába tartozó levélküldemény díjának a két és félszerese (2004. január 1. és 2006. január 1. között háromszorosa).

- 7) A Ptv. alapján három típusú postai szolgáltató működhet:

- a. Az egyetemes szolgáltató a törvény erejénél fogva köteles az ország egész területén az egyetemes szolgáltatások teljes készletét nyújtani. Szolgáltatási kötelezettségét nem érinti az egyes területekre és egyes szolgáltatásokra vonatkozó engedélyek kiadása. Kizárólag az egyetemes szolgáltató végezheti a fenntartott körbe tartozó szolgáltatásokat. Ez a szolgáltató a Ptv. 50. §-ában kijelölt Magyar Posta.

- b. Az engedélyes szolgáltató a Nemzeti Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NHH) által kibocsátott engedély alapján nyújthat az egyetemes szolgáltatási körbe tartozó (fenntartott szolgáltatásokon kívüli) szolgáltatások közül az engedélyében meghatározott szolgáltatásokat, az engedélyben meghatározott közigazgatási területen. A vizsgálat lezárásáig még egy vállalkozás sem kért engedélyt az NHH-től.

- c. Az egyetemes körön kívüli szolgáltatások az NHH-hoz történő bejelentés alapján nyújthatóak. A bejelentéses szolgáltatóval szemben támasztott követelmények kevésbé szigorúak. Az egyetemes körön kívüli postai szolgáltatási piacon számos szereplő tevékenykedik, jellemzően értéknövelt (pl. garantált idejű) speciális postai, expressz és futárszolgáltatásokkal, melyek

jól elkülönülnek a Magyar Posta alap levélpostai szolgáltatásaitól, mind szolgáltatási tartalom, mind ár tekintetében.

- 8) A Ptv. alapján a küldemények saját kézbesítésére lehetőség van a fenntartott szolgáltatások körében is. Egyes közüzemi szolgáltatók (ELMŰ, ÉMÁSZ) saját küldeményeiket kölcsönzött munkaerővel kézbesítik. Ezzel kapcsolatosan a Magyar Posta bejelentéssel élt az NHH-hoz, mivel álláspontja szerint ez a piaci jelenség sérti a fenntartott szolgáltatásokra vonatkozó kizárólagos jogát. Az NHH az adott szolgáltatásokat nem minősítette jogszabályba ütközőnek, elsősorban azért, mert a kölcsönzött munkaerővel a nevezett közüzemi szolgáltatók komplex feladatokat végeztetnek (mérőóra leolvasás, ügyfélszolgálati és marketing feladatok stb.).

Árszabályozás

- 9) A Ptv. 33. § (1) bekezdése alapján az egyetemes postai szolgáltatások díjának kialakítása során az alábbi követelményeket kell figyelembe venni:
- a) a díjnak a szolgáltatás nyújtásának költségein kell alapulniuk,
 - b) a díjképzésnek áttekinthetőnek, a díjnak megkülönböztetéstől mentesnek és az igénybe vevők által megfizethetőnek kell lenniük;
 - c) a díjak nem tartalmazhatnak a piaci helyzetből származóan felárat vagy olyan engedményeket, amelyek versenyellenesek, illetve nem részesíthetnek előnyben egyes igénybe vevőket más, azonos szolgáltatást azonos feltételekkel igénybe vevőkkel szemben.
- 10) A Ptv. 33. § (2) bekezdése szerint a fenntartott postai szolgáltatások díjai – a nemzetközi postai küldeményekkel kapcsolatos szolgáltatások díjai kivételével – az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény alapján hatósági ármegállapítás alá tartoznak.
- 11) A belföldi fenntartott postai szolgáltatások legmagasabb hatósági díjait a 2/2004. (III. 3.) IHM rendelet (a továbbiakban: R1.) határozza meg. Az R1. 2006. január 1-től hatályos módosítása a fenntartott szolgáltatások árképzésére bevezette az ún. hozzáférési pont (a továbbiakban: HP) szerinti árazást, ami azt jelenti, hogy a Magyar Posta Országos Logisztikai Központjában és a rendeletben felsorolt egyéb feldolgozó üzemeiben feladott, esetenkénti 10.000 db feletti számú, meghatározott feltételeket

teljesítő küldemények esetében alacsonyabb tarifák érvényesek, mint a postahivatali normál küldemény feladáskor.

- 12) A Ptv., valamint a hírközlési hatóság postai szolgáltatással és postai közvetítői tevékenységgel kapcsolatos piacfelügyeleti, minőségfelügyeleti és ellenőrzési tevékenységéről szóló 13/2004. (IV. 24.) IHM rendelet (a továbbiakban: R2.) rendelkezései szerint, a postai jogszabályokban meghatározott kötelezettségek megsértésére vonatkozó panaszoknak a vizsgálata az NHH piacfelügyeleti hatáskörébe tartozik.

III.

A Magyar Posta általános kedvezményrendszere

- 13) A Magyar Posta üzleti kedvezményrendszerét vezérigazgatói utasítások útján, a mindenkor hatályos Küldeményforgalmi Üzletszabályzat keretén belül, annak VI. számú függelékében szabályozza és teszi közzé. Ezen Üzletszabályzatban kerül rögzítésre egyrészt a kedvezménnyel támogatott szolgáltatások (kedvezménnyel támogatott egyetemes és nem egyetemes, külön- és különleges szolgáltatások stb.) felsorolása, másrészt az azok kapcsán igénybe vehető kedvezmények köre, valamint a kedvezmények biztosításának feltételei, esetenként visszautalva az Üzletszabályzat törzsanyagában foglalt általános jellegű rendelkezésekre.
- 14) A 2004-2006. években érvényesülő kedvezmények
- a) egyik csoportja a küldemény feladója által a Magyar Posta számára költségmegtakarítást jelentő feltételek elfogadásához kapcsolódik (gépi feldolgozásra alkalmasság, előrejelzés, elektronikus feladójegyzék használata, bérmentesítő gép használata);
 - b) másik (az alábbi 15-17. pontokban ismertetett) csoportja az ügyfél forgalmához, forgalomnövekedéséhez kötődik.

Forgalom utáni kedvezmény

- 15) A 2004 márciusában bevezetett a levélpostai küldemények Forgalom utáni kedvezménye, a belföldi levél, levelezőlap, képes levelezőlap, nyomtatvány, hivatalos irat, címzett reklámküldemény, válaszküldemény szolgáltatások után járó sávok kedvezmény-forma, mely a szerződő bruttó forgalma alapján együttesen adható a szolgáltatásokhoz köthető súlydíjakra, illetve különleges szolgáltatásokra. Forgalmi sávok, illetve az ehhez kapcsolódó kedvezmények alakulását az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A levélpostai forgalom utáni kedvezmény alakulása
(2004-2006.)

Megnevezés	2004.	2005.	2006.	
			Alaptarifa esetén	HP alkalmazása esetén
Forgalmi sáv (Ft)/ kedvezmény mértéke	20.000.001 – 70.000.000: 1%	20.000.001 – 50.000.000: 2%	20.000.001 – 50.000.000: 2%	---
	70.000.001 – 100.000.000: 2%	50.000.001 – 250.000.000: 3%	50.000.001 – 250.000.000: 3%	---
	100.000.001 – 300.000.000: 3%			200.000.001 – 250.000.000: 1%
	300.000.001 – 900.000.000: 4%	250.000.001 – 900.000.000: 4%	250.000.001 – 900.000.000: 4%	250.000.001 – 900.000.000: 2%
	900.000.001 – 1.500.000.000: 5%	900.000.001 felett: 6%	900.000.001 – 1.500.000.000 6%	900.000.001 – 1.500.000.000 4%
	1.500.000.000 felett: 6%		1.500.000.000 felett: 7%	1.500.000.000 felett: 5,5%

Forgalomnövekmény kedvezmény

- 16) A levélpostai küldemények Forgalomnövekmény kedvezménye az előbbi kedvezményhez hasonlóan szintén a belföldi levél, levelezőlap, képes levelezőlap, nyomtatvány, hivatalos irat, címzett reklámküldemény, válaszküldemény küldeményfajták súlydíjai, valamint különleges szolgáltatások díjai alapján számított, sávok kedvezmény-forma, amelynek mértéke a forgalom kedvezménytől eltérően nem az ügyfél bruttó forgalmával, hanem a forgalom éves növekedési arányával áll összefüggésben. A kedvezményelemet a 2004. március 16-tól hatályos Üzletszabályzat vezette be, a 2005. január 1-től június 14-ig alkalmazott Üzletszabályzatból kikerült, majd 2005. június 15-től újra folyamatosan megtalálható

az Üzletszabályzatban. A kedvezmény a forgalom növekmény összegére vonatkozik, mértékének alakulását a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

**A levélpostai küldemények Forgalmnövekmény
kedvezményének alakulása
(2004-2006.)**

Megnevezés	2004.	2005. ¹	2006.
Növekedés aránya/kedvezmény mértéke	5-10% között: 10%	---	---
	10-15% között: 15%	10-15% között: 15%	12-15% között: 15%
	15-20% között: 20%	15-20% között: 20%	15-20% között: 20%
	20% felett: 25%	20% felett: 25%	20-40% között 22%

A Szortiment bonusz kedvezmény

- 17) A Szortiment bonusz kedvezmény bevezetésére 2005. január 1-én került sor a Magyar Posta részéről, és egy évig volt hatályban. A Magyar Posta levélpostai kedvezményrendszere szerint (Üzletszabályzat VI. sz. függelékének 6. pontja) a „Szortiment bonusz a postai termékpaletta mind szélesebb körű igénybevétele esetén adható valamennyi – Küldeményforgalmi üzletszabályzat hatálya alá tartozó – termékre vonatkozóan. Mértéke a 2004. évi bruttó forintban mért forgalmat csak az áremelés mértékével meghaladó igénybevétel esetén 1 %, minimum 10%-os növekedés esetén további 1%. A számítás alapja a Magyar Posta szolgáltatásainak ügyfél által teljesített 2005. évi bruttó forgalma”. A kedvezményrendszer 11. pontja azt is rögzítette, hogy „a Szortiment bonusz kedvezmény jogcím esetében az Üzletszabályzat hatálya alá tartozó, az Üzletszabályzat 6.1.-6.4. pontjában részletezett szolgáltatások bruttó forgalmi adatai, továbbá a kedvezmények nyújtásáról szóló szerződésben rögzített szolgáltatások ÁFA mentes, de kedvezménnyel nem csökkentett árbevételi adatai együttesen vehetők figyelembe”. Az Üzletszabályzat 6.1-6.4. pontja szerinti szolgáltatások a következők:
- 6.1. Egyetemes postai szolgáltatások körébe tartozó küldemények, szolgáltatások, levél, csomag.

- 6.2. Nem egyetemes szolgáltatások körébe tartozó küldemények, szolgáltatások (EMS Gyorsposta).
- 6.3. Különszolgáltatások.
- 6.4. Különleges szolgáltatások (Tudakozódás szolgáltatás, Karácsonyi posta, Bélyeg-előfizetés, Feladóvevény másodpéldány kiállítás).

18) A Szortiment bonusz kedvezmény alapját képező forgalomban – a levélpostai szolgáltatás mellett – a legjelentősebb súlyt a küldemény-előállítási szolgáltatás (a továbbiakban: EPK) jelenti. Ezért a vizsgáló a Magyar Posta jelentősebb EPK ügyfeleinek nyilatkozatát kérte az alábbi kérdésekben:

- Milyen szempontokat vettek figyelembe a küldeményeik előállítójának kiválasztásakor, illetve az erre vonatkozó szerződés meghosszabbításakor/fenntartásakor, a Magyar Posta melletti döntésnél (beleértve a szerződés megkötést és a szerződéses kapcsolat fenntartását), ezen szempontok közül melyek és miért emelhetők ki?
- A Magyar Posta a küldemény-előállítási pályázati anyagában, az erről szóló tárgyalásokon, illetve a szerződéses kapcsolat fenntartása során a későbbiekben bármely formában hivatkozott-e arra, hogy a küldemények előállítására a Magyar Postával történő szerződés miatt a levélkézbesítési díjak alacsonyabbak (a levélkézbesítési díjakban érvényesített kedvezmények magasabbak) lehetnek?
- Befolyásolta-e a Magyar Posta 2005. évi levélpostai kedvezményrendszerének Szortiment bonusz kategóriája azt, hogy a küldemény-előállításra vonatkozóan a Magyar Postával kötöttek, vagy tartottak fent szerződést?

19) A megkeresett vállalkozások válaszaikat kérték üzleti titokként kezelni, azok alapján azonban az alábbiak egyértelműen megállapíthatók voltak:

- a vállalkozások több ajánlat közül (esetenként nyilvános beszerzési pályázat keretében) választották ki a Magyar Postát;

¹ 2005-ben csak a június 15-től hatályos Üzletszabályzat tartalmazta ezt a kedvezményelemet, a 2005. januártól június 15-ig érvényes nem.

- a Magyar Posta a tárgyalásokon semmilyen formában nem hivatkozott arra, hogy amennyiben a küldemények előállítását a Magyar Posta végzi, alacsonyabbak lehetnek a levélkézbesítési díjak;
 - a Szortiment bonusz kedvezmény nem befolyásolta a küldemény-előállításra vonatkozó szerződést.
- 20) A vizsgáló megállapította azt is, hogy az ügyfelek a Szortiment bonusz kedvezmény biztosításához szükséges forgalmat az EPK szolgáltatás megrendelésének hiányában is teljesítették volna.
- 21) A Szortiment bonusz tekintetében az NHH PS-19710-4/2005. számú határozatában megállapította, hogy annak nyilvános feltételei eltérnek az egyedi szerződésekben és a belső utasításokban található feltételektől, így alkalmasak lehetnek az azonos szolgáltatást igénybevevők közötti indokolatlan megkülönböztetésre.

A Hűségkedvezmény

- 22) A 2006. évben bevezetett Hűségkedvezmény feltétele, hogy a tárgyévi teljes levélpostai szolgáltatás bruttó forgalma a megelőző évben bonyolított teljes levélpostai szolgáltatás bruttó forgalmát elérje, mértéke 20.000.000 forint/év felett: 1%, 200.000.000 forint/év felett 1,5% (teljes vállalkozás-csoport vonatkozásában is igénybe vehető). A kedvezmény biztosításának alsó határa csak a 2006. évre érvényes, az a következő évben a postai díjak növekedésének tárgyévet megelőző évben mért átlagos mértékével növekszik.

IV.

A Magyar Telekom Rt-vel kötött szerződés

- 23) A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a Magyar Posta számára kizárólagos szolgáltatási jogosultságot biztosító szerződési feltétel megállapítására egyedül a Magyar Telekom Rt-vel kötött kiemelt partneri szerződés (a továbbiakban: Megállapodás) keretében került sor.

- 24) A Megállapodás kedvezmények biztosítására vonatkozó záradékában (IV. pont) a Magyar Posta egyrészt kötelezettséget vállal arra, hogy a 2005.09.01-2007.12.31. időszakban a mindenkori hatályos díjszabásban szereplő „szabványlevél 30 g-os nem elsőbbségi” küldemény kategóriájában a kedvezménye mértéke minimum a 14 százalékot eléri, amennyiben a mindenkori hatályos kedvezményrendszer egyes feltételei teljesülnek. A kedvezmény nyújtásának feltételül szabja azonban, hogy a Magyar Telekom Rt. kötelezettséget vállaljon a fenti időszak tekintetében arra, hogy azon postai termékeket (szolgáltatásokat), melyekre a szolgáltató kedvezményt biztosít, saját maga nem terjeszti (kézbesíti), alternatív (a Magyar Postán kívüli) terjesztőt ezen szolgáltatásokra nem vesz igénybe.
- 25) A Megállapodás 7.3. pontja azt is kimondja, hogy ha a szerződés keretében nyújtott fenntartott postai szolgáltatások tekintetében a szerződés tartama alatt olyan jogszabályi változások történnek, melyek következtében a fenntartott postai szolgáltatások kizárólagos nyújtásának joga a Magyar Posta vonatkozásában megszűnik és e szolgáltatásokat a Magyar Telekom Rt. jogosult más személytől beszerezni, a szerződést írásban, e körülményre történő hivatkozással jogosult felmondani.
- 26) A Magyar Telekom Rt. a Megállapodás megkötését megelőzően vizsgálta egy saját kézbesítői hálózat létrehozásának, illetőleg kölcsönzött munkaerő bevonásával történő alternatív kézbesítés lehetőségét is. Ennek keretében saját hálózatot működtetett Budapest VIII., XVII., XVIII., IX., XI., XIX., XI. és XII. kerületeiben illetve Miskolcon, melynek során saját erőforrás igénybevételével és kölcsönzött munkaerő bevonásával történt a kézbesítés. Abban, hogy végül mégis megkötötte a Magyar Postával a Megállapodást – nyilatkozata szerint – a következő szempontok játszottak szerepet:
- a saját erőforrás igénybevétele nem növelhető a szükséges mértékig,
 - nem biztosítható az országos lefedettség, kizárólag a sűrűn lakott településeken, ill. bizonyos előfizetői szám fölött alkalmazható az alternatív kézbesítés gazdaságosan,
 - a saját erőforrással nem lefedhető szolgáltatás igénybevételenek költsége magasabb.
- 27) A már említett PS-19710-4/2005. számú határozatában az NHH azt is megállapította, hogy a Megállapodás különbözik az azonos körbe sorolt más szerződő partnerek szerződéseitől, melyek az NHH álláspontja szerint más azonos helyzetben lévő

igénybevevőkkel szembeni megkülönböztetett bánásmód lehetőségét foglalják magukban.

V.

A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége

- 28) Miután az eljárás a Tpv. mellett az EKSz. alapján is megindult a Versenytanács vizsgálta, hogy az annak alkalmazása feltételét képező, a tagállamok közötti kereskedelem vizsgált magatartások általi érintettsége fennáll-e.
- 29) Az Európai Bizottság az „Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak az EKSz. 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról” szóló közleményének (2004/C101/07) 93. pontjában rögzítette az alábbiakat: „Ha egy valamely tagállam egészére kiterjedő erőfölénnyel rendelkező vállalkozás versenykorlátozó visszaélést követ el, általában fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás. Az ilyen visszaélésszerű magatartás általában megnehezíti a más tagállambeli versenytársak számára a piacra való behatolást, és ez esetben fennállhat a kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás.”
- 30) A Magyar Posta vizsgált levélpostai szolgáltatásai kedvezményei esetében az érintett földrajzi piac Magyarország egész területe (lásd 42. pont), ezért az előzőek alapján nem zárható ki, hogy a vizsgált magatartás hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. A Versenytanács álláspontja szerint ezért helyesen járt el a vizsgáló, amikor az eljárást az EKSz. alapján is megindította. Ennek rögzítése mellett azonban a Versenytanács felhívja a figyelmet arra, hogy az országos érintett piac nem minden esetben elégséges feltétele a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége fennállásának (a Közlemény 93. pontja szerint: „általában fennállhat”). Ezért a versenyfelügyeleti eljárás során a Közleményben foglalt további szempontok alapján részletesen vizsgálni kell, hogy valóban fennáll-e az érintettség. Az adott esetben ezen vizsgálatot a Versenytanács szükségtelennek tartotta, mert – a későbbiekben részletesen kifejtettek szerint – nem látott okot az EKSz. alapján a beavatkozásra.

VI.

A Tpv. hatálya

- 31) A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint nem képezi akadályát valamely magatartás Tpv. alapján történő megítélhetőségének, ha az adott magatartás valamely

más jogszabályt is sérthet (Vj–66/1997.). Ebből következőleg nem zárja ki a Tpv-t-nek a vizsgálat tárgyát képező magatartásokra történő alkalmazhatóságát az a körülmény, hogy a Ptv. 33. § (1) bekezdés c) pontja szerint „a díjak nem tartalmazhatnak olyan engedményeket, melyek versenyellenesek”, mely rendelkezés betartásának vizsgálata az R2. alapján az NHH piacfelügyeleti hatáskörébe tartozik.

VII.

A gazdasági erőfölény

Jogszabályi háttér

- 32) Az EKSz. nem tartalmaz rendelkezést a gazdasági erőfölény megállapításának szempontjaira nézve. Az európai joggyakorlat azonban immár több évtizede az Európai Közösségek Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) United Brands ügyben adott definíciójára² épít. Ez alapján az EKSz. 82. cikke szerinti erőfölényes helyzet egy vállalkozás olyan gazdasági erejéből származó pozícióját jelenti, amely lehetővé teszi számára az érintett piacon a hatásos verseny fenntartásának megakadályozását azáltal, hogy a vállalkozás képes nagymértékben függetlenül viselkedni versenytársaitól, vevőitől és végül fogyasztóitól. Az erőfölény megléte általában több olyan tényező összességéből adódik, amelyek külön-külön vizsgálva nem feltétlenül meghatározóak.
- 33) A Tpv-t. 22. §-a – részben az európai joggyakorlatra is figyelemmel – a gazdasági erőfölényt hasonlóképpen határozza meg: az (1) bekezdés szerint gazdasági erőfölényben van az érintett piacon, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A (2) bekezdés értelmében a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli; a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását; továbbá az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.

² 27/1976. ügy United Brands kontra Bizottság [EBHT 1978., 207. o., 65. pont] (továbbiakban: United Brands ügy).

- 34) Szintén nem tartalmaz rendelkezést az EKSz. az érintett piac meghatározására, annak szempontjait az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 97/C372/03. számú Közleménye rögzíti.
- 35) A Tpv. 14. §-a a fenti Közleményben foglaltakkal összhangban állóan az alábbi rendelkezéseket tartalmazza az érintett piac meghatározásához:
- (1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.
 - (2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
 - (3) Földrajzi terület az, amelyen kívül
 - a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
 - b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

Levélpostai szolgáltatások

- 36) A levélpostai szolgáltatások tekintetében a papír alapú kommunikáció a fokozatosan felértékelődő elektronikus kommunikáció kihívásaival néz szembe, így egyre több, korábban levélpostai úton folytatott magán és üzleti kommunikáció terelődik elektronikus (telefon, sms, vagy e-mail) utakra. A Szonda Ipsos által készített „A postai szolgáltatások árrugalmasságának vizsgálata és a kereslet modellezése” című felmérése alapján azonban a Magyar Posta a levélpostai szolgáltatások tekintetében alapvetően rugalmatlan kereslettel szembesül, mind a vállalalkozási, mind a lakossági piacokon. A tanulmány a 2004. évi adatfelvétel alapján 2005 februárjában készült, nem valószínűsíthető azonban, hogy a Magyar Posta levélpostai piaci pozíciója 2005. év folyamán változott volna.
- 37) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács a levélpostai szolgáltatásokat a Tpv. 14. § (2) bekezdése szerinti érintett árupiacként azonosította.
- 38) A Tpv. 14. § (3) bekezdés alapján a Versenytanács érintett földrajzi piacnak a Magyar Posta hálózatával lefedett területet, azaz a Magyar Köztársaság területét tekintette,

figyelembevételét is, hogy a Magyar Posta a Ptv. alapján kijelölt egyetemes postai szolgáltató.

- 39) A fenntartott körhöz tartozó szolgáltatások tekintetében a Magyar Posta kizárólagosságot élvez, a további egyetemes szolgáltatások nyújtására pedig egy vállalkozás sem kért engedélyt az NHH-től, ezért az egyetemes levélpostai szolgáltatási körben is a Magyar Posta maradt az egyetlen szolgáltató.
- 40) Bizonyos, sok ügyféllel rendelkező vállalkozások – jellemzően amiatt, hogy ügyfélkörük egy városban, régióban koncentrálódik – saját dolgozóikkal vagy munkaerő kölcsönzés révén, erre szakosodott vállalkozásoktól bérelt munkaerővel old(hat)ják meg leveleik kézbesítését, amelyek a Ptv., illetve az NHH joggyakorlata (lásd 8. pont) alapján jogszerű megoldások, és működnek is (pl. az ELMŰ és részben az ÉMÁSZ küldeményeit kivonta a Magyar Posta hálózatából).
- 41) A munkaerő kölcsönzési szolgáltatási formával megoldott saját kézbesítés egy-egy területen, bizonyos ügyfelekkel kapcsolatban versenyt támaszthat a Magyar Postának, ez elsősorban olyan regionális vagy városi szolgáltatók esetében lehet reális, ahol az ügyfélkör méretén és koncentrálódásán túl a szükséges tevékenységek (számlalevelek és felszólító levelek kézbesítése, mérőóra leolvasás, ügyfélkapcsolati feladatok) összevonása is felmerül. Ez a lehetőség azonban a Magyar Posta ügyfeleinek csak egy viszonylag csekély hányada számára áll rendelkezésre. Márpedig a Versenytanács kialakult gyakorlata szerint a vállalkozás piaci helyzetét vevői nagyobb hányadának választási (reagálási) lehetőségei határozzák meg. Ezért a Versenytanács álláspontja szerint a Magyar Posta a levélpostai szolgáltatások magyarországi piacán – versenytárs hiányában – gazdasági erőfölényben van.

Egyéb szolgáltatások

- 42) A Magyar Posta által végzett további szolgáltatások tekintetében a Versenytanács szükségtelennek tartotta a gazdasági erőfölény vizsgálatát, mert – a később részletezettek szerint – visszaélészerű magatartás nem volt megállapítható.

VIII.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vizsgálata

A jogszabályi (jogalkalmazási) háttér

- 43) A Tpv. 21. § értelmében tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen
- f) az áru szolgáltatását, átvételét más áru szolgáltatásától, átvételétől, továbbá a szerződéskötést olyan kötelezettségek vállalásától függővé tenni, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához;
 - g) azonos értékű vagy jellegű ügyletek esetén az üzletfeleket indokolatlanul megkülönböztetni, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben;
 - h) a versenytársaknak az érintett piacról való kizorítására vagy a piacra lépésük akadályozására alkalmas, nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapuló, túlzottan alacsony árakat alkalmazni;
 - i) a piacra lépést más módon indokolatlanul akadályozni; vagy
 - j) a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni, vagy gazdasági döntéseit indokolatlanul befolyásolni.
- 44) Az EKSz. 82. cikke értelmében a közös piacon összeegyeztethetetlen és ezért tilos egy vagy több vállalkozásnak a közös piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.
- 45) Az EKSz. 82. cikkének alkalmazási gyakorlatában – a vizsgálat tárgyát képező kedvezmények megítélése tekintetében – a kiinduló pontot az Európai Közösségek Bíróságának (EKB) a Hoffmann-La Roche ügyben hozott döntés képezi, melyben megállapításra került, hogy erőfölényben lévő vállalkozás nem köthet olyan szerződést, amelyben az ügyfele vállalja, hogy adott termék iránti szükségletét – vagy annak nagy részét – kizárólag az erőfölényes vállalkozástól szerzi be, mert azáltal akadályozhatja (lehetséges) versenytársai piacralépését (piaci térnyerését). Az EKB az ilyen jellegű (ún. hűségkedvezményeket) és a jogszerűnek minősülő tisztán mennyiségi kedvezményeket a következő módon különítette el:

- a) a mennyiségi kedvezmény kizárólag az érintett előállítótól vásárolt termék mennyiségéhez kapcsolódik; amivel szemben
 - b) a hűségkedvezmény nem egy konkrét mennyiséghez kapcsolódik, hanem a vevő szükségletéhez, vagy annak jelentős arányához, és a kedvezmény a kereslet (vagy annak nagy része) kielégítésnek kizárólagosságáért cserébe jár;
 - c) speciális esetnek tekinthető az, ha mennyiséghez kötött ugyan a kedvezmény, de az valójában nem mennyiségi alapon jár, hanem azon alapul, hogy a mennyiség reprezentálja a vevő feltételezett felvevő kapacitását, így a kedvezmény nem a legnagyobb mennyiséghez kötött, hanem a szükségletek legnagyobb lehetséges százalékához.
- 46) Az előzőek szerinti elveket alkalmazta az Európai Bizottság a Deutsche Post AG (a továbbiakban: DP) ellen folytatott – csomagküldő cégeknek kínált csomagpostai szolgáltatási piacon alkalmazott felfaló árazást és kedvezményrendszert vizsgáló – eljárásban³, amelyben kimondta, hogy a DP megsértette az EKSz. 82. cikkét azáltal, hogy kedvezményes áron nyújtotta a csomagküldő vállalkozásoknak kínált csomagpostai szolgáltatását, kizárólag annak viszonzásaként, hogy megkövetelte az ügyfeleitől, hogy rajta keresztül küldjék a (20 illetve 31,5 kilogramm alatti) nem ömlesztett csomag és (1 kilogramm feletti) katalógus szükségleteik egészét vagy annak nagy hányadát.
- 47) Az előzőekben részletesen kifejtettekre is tekintettel a 45. b) és c) pont szerinti kedvezmények sérthetik a Tpvt. 21. § i) pontját is, mely szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélve a piacralépést indokolatlanul akadályozni, továbbá a Tpvt. 21. § j) pontját, melynek értelmében tilos a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos helyzetet teremteni.
- 48) A Versenytanács álláspontja szerint a 14.a. pont szerinti, a Magyar Posta számára költségmegtakarítást jelentő értékesítési feltételekhez kapcsolódó kedvezmények nem sértik az EKSz. 82. cikkét, illetve a Tpvt. 21. § i) és j) pontját sem. Hasonló a helyzet a forgalom utáni kedvezménnyel (lásd 15. pont), mely 45.a.) pont szerinti mennyiségi kedvezménynek minősül, és lényegében a nagyobb megrendelésből származó méretgazdaságossági előny (költségmegtakarítás) vevővel történő megosztását jelenti.

³ A Bizottság 2001. március 20-i 2001/354/EK. sz. határozata, melynek részletes magyar nyelvű ismertetését a Vj-174/2005/42 sz. irat tartalmazza.

- 49) Az előzőekkel szemben nem zárható ki egyértelműen a versenyjogsértés az alábbi kedvezmények tekintetében:
- a levélpostai szolgáltatások esetében 2004. március 16-tól 2004. december 31-ig, illetve 2005. június 15-től folyamatosan alkalmazott Forgalmnövekmény kedvezmény és a 2006. évi Hűségkedvezmény;
 - a 2005. évi Szortiment bonusz kedvezmény;
 - Magyar Telekommal 2005. évben kötött Megállapodás kedvezmény feltételei.

A Forgalmnövekmény kedvezmény és a Hűségkedvezmény

- 50) A Forgalmnövekmény kedvezmény és a Hűségkedvezmény nem minősülnek a 48.a. pont szerinti mennyiségi kedvezménynek, mert a kedvezmény összege nem kizárólag a vásárolt mennyiségtől, hanem az előző időszakai vásárlás mértékétől is függ. Az említett két kedvezmény nem tekinthető azonban a 45.b.) pont szerinti hűségkedvezménynek sem, mert azok igénybevételéhez a vevőnek direkt módon nem kell kizárólagos beszerzést vállalnia.
- 51) Ugyanakkor a Hűségkedvezmény a Versenytanács álláspontja szerint megfelel a 45.c.) pontban rögzített feltételeknek. Az ugyanis nem csak a forgalom növekménye után jár, hanem az előző évit meghaladó vásárlás esetén, annak teljes összegére. Márpedig egy erőfölényes vállalkozás vevőjének előző évi forgalma – különösen a piacnyitás kezdeti szakaszában – nagy valószínűséggel megegyezik a vevő felvevő kapacitásával (de legalábbis közel esik ahhoz).
- 52) A Versenytanács álláspontja szerint azonban – kizárólagossági kikötés hiányában – annak vizsgálatakor, hogy egy kedvezmény alkalmas-e más vállalkozások piacra lépésének akadályozására, meghatározó jelentőséggel bír a kedvezmény mértéke. A Hűségkedvezmény 1 (illetve igen magas forgalom mellett 1,5) százalékos mértéke mellett a Versenytanács – egyezően a Tpvt. 72. § szerinti vizsgálói indítvánnyal – nem látta bizonyítottnak az EKSz. 82. cikkének, illetve a Tpvt. 21. § i.) és j.) pontjának a megsértését.

- 53) Az előzőek megállapítása mellett a Versenytanács osztja a vizsgálók azon megközelítését is, hogy célszerű a Magyar Posta által alkalmazott Hűségkedvezmény (és általában is a kedvezmény-rendszer) folyamatos figyelemmel kísérése⁴.

A Szortiment bonusz

- 54) A Szortiment bonusz hasonlóan a Hűségkedvezményhez a forgalom növekedése esetén a teljes forgalom után járó kedvezmény. Lényeges sajátossága azonban, hogy a kedvezmény alapját képező forgalom nem csak azon érintett piac (a levélpostai szolgáltatások) forgalmát foglalja magába, amelyen a Magyar Posta gazdasági erőfölényben van, hanem a Magyar Posta olyan szolgáltatásainak forgalmát is, amelyek tekintetében a Magyar Postának érdemi versenytársai vannak.
- 55) Az előzőekre tekintettel a Szortiment bonusz kedvezmény amellelt, hogy a levélpostai szolgáltatások tekintetében – a Hűségkedvezménnyel kapcsolatosan az előzőekben kifejtettek alapján – 45.c. pont szerint jogsértőnek minősülhet, alkalmas lehet a versenyző piacokon a Magyar Posta helyzetének nem hatékonysági (és ezért versenyjogot sértő) alapon történő erősítésére, mert az ügyfeleknek (akár a versenytársakénál magasabb áron is) gazdaságos lehet a Szortiment bonusz kedvezmény alá eső egyéb (nem postai) szolgáltatásokat igénybe venni, ha csak azok révén tudják elérni az előző évi forgalmat. Ebben az esetben ugyanis a teljes forgalomra kapott kedvezmény ellensúlyozhatja az egyéb szolgáltatások önmagában nézve gazdaságtalan igénybevételéből származó veszteséget. Ez a hatás annál erősebb, minél nagyobb a kedvezmény mértéke.
- 56) A Szortiment bonusz kedvezmény alá tartozó szolgáltatások közül a küldemény-előállítás piacán szembesült a vizsgált időszakban a Magyar Posta a legélesebb versennyel. Ezért a vizsgáló ezen szolgáltatásra nézve külön is vizsgálta, hogy milyen hatásai lehettek 2005. évben a Szortiment bonusz kedvezménynek. A vizsgálat során megállapított tények alapján, nevezetesen, hogy:
- a 2005. évben a Magyar Postának a Szortiment bonusz kedvezményt igénybe vevő valamennyi ügyfele a kedvezmény eléréséhez szükséges (forgalmi) feltételt a küldemény előállítási szolgáltatásból származó forgalom nélkül is teljesítette volna; továbbá

⁴ A kedvezmények versenyjogi megítéléséhez szempontokat ad az Európai Bizottság által közreadott „DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses” című dokumentum „7 Single branding and rebates” fejezete.

- a kedvezményt igénybevevő ügyfelek nyilatkozatai szerint a Szortiment bonusz kedvezmény nem befolyásolta döntésüket a küldemény-előállítást végző szolgáltató kiválasztásában

a Versenytanács (egyezően a vizsgálóval) úgy ítélte meg, hogy a Szortiment bonusz kedvezménynek 2005. évben tényleges hatása nem lehetett a Magyar Posta helyzetére a küldemény-előállítás piacán.

- 57) A ténylegesen jelentkező hatások hiánya ugyanakkor nem zárja ki automatikusan a versenyjogsértés lehetőségét. A Michelin II⁵ és a De Post⁶ ügyben az Elsőfokú Bíróság kimondta, hogy a jogsértés megállapításához szükséges hatás nem szükségszerűen van összefüggésben a visszaélésszerű magatartás tényleges hatásaival: ahhoz, hogy megállapításra kerüljön az EKSz. 82. cikk megsértése, elegendő bemutatni, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás visszaélésszerű magatartása alkalmas arra, hogy ilyen hatása legyen, és a Versenytanács álláspontja szerint ez a megközelítés a Tptv. 21. § i) és j) pontjának alkalmazása tekintetében is irányadó.
- 58) A Versenytanács azonban nem látta indokoltnak annak további vizsgálatát, hogy (az egyébként is csekély mértékű) kedvezmény - fennmaradása esetén - alkalmas lett volna-e versenyt korlátozó hatás kifejtésére, mert az esetleges jogsértés megállapítása esetén alkalmazható jogkövetkezmények közül
- a magatartás további folytatásától való eltiltásra nem lenne szükség, a Magyar Posta ugyanis a 2006. évben már nem alkalmazza a Szortiment bonusz kedvezményt; illetve
 - tényleges piaci hatás hiányában a Versenytanács (vizsgálóval egyező) álláspontja szerint a bíróság kiszabása sem lenne indokolt.
- 59) A Versenytanács ugyanakkor felhívja a Magyar Posta figyelmét arra, hogy a Szortiment bonusz (vagy a versenyző és nem versenyző piacokat más módon összekötő) kedvezmény esetleges jövőbeli alkalmazása újabb versenyfelügyeleti eljárást vonhat maga után.

A Magyar Telekom Rt-vel kötött Megállapodás

- 60) A Versenytanács úgy ítélte meg, hogy a Megállapodás megkötését megelőző döntési folyamat (lásd 26. pont) kifejezetten arra utal, hogy a Magyar Telekom Rt. döntési

⁵ T-203/01. számú ügy, 2003. szeptember 30-i ítélet.

⁶ COMP/37.859

- helyzetben volt abban a tekintetben, hogy a Megállapodást megkösse-e vagy sem. Mérlegel(het)te, hogy mi jelent számára nagyobb előnyt
- saját (és/vagy „kölsönzött”) munkaerő alkalmazása egyes területeken, egyebekben pedig Magyar Posta általános kedvezményrendszerének igénybevétele; vagy
 - magasabb kedvezmények mellett átmeneti tartózkodás a saját („kölsönzött”) munkaerő alkalmazásától, azzal, hogy a más vállalkozás igénybevételét lehetővé tevő jogszabályi változás esetén a Megállapodást minden hátrányos következmény nélkül felmondhatja.
- 61) Az adott esetben azonban az esetleges visszaélés szenvedő alanya nem az ügyfél (a Magyar Telekom Rt.), hanem a Megállapodás révén a Magyar Posta piacralépésben akadályozott, illetve hátrányos helyzetbe hozott (lehetséges) versenytársai. A Magyar Telekom Rt-vel szembeni erőfölény hiányának ugyanakkor jelentősége van abból a szempontból, hogy a Magyar Telekom Rt. (a viszonylag rövid határidőn belül is) képes volt olyan Megállapodást kötni, hogy azt a szabályozás változása esetén felmondhatja, és azáltal megnyílik számára a Magyar Posta versenytársaival való szerződéskötés lehetősége.
- 62) Az előzőeket együtt értékelve azzal, hogy a Magyar Posta csak a Magyar Telekom Rt-vel kötött kizárólagossági kikötést szerződést, és a Magyar Telekom Rt. a levélpostai forgalomból kevesebb, mint 10 százalékkal rendelkezik, a Versenytanács álláspontja szerint a Megállapodás nem alkalmas a versenytársak piacralépésének akadályozására, vagy azok számára hátrányos piaci helyzet teremtésére (más szavakkal: a piac lezárására).
- 63) Figyelembe vette a Versenytanács azt is, hogy az egyetemes postai szolgáltatások „munkaerő kölsönzés”-sel történő végzése nem feltétlenül a közérdeket szolgáló verseny irányába mutató megoldás. Következik ez az alábbiakból:
- a. A postai szolgáltatások jellegéből adódóan az egyes területekre történő kézbesítés költségei lényegesen eltérnek egymástól. A „munkaerő kölsönzés” alkalmazása nyilvánvalóan azokon a területeken jöhet szóba elsősorban, ahol a költségek a (Magyar Posta díjaiban megjelenő) átlagos költségeknél érezhetően alacsonyabbak (a nemzetközi versenyjogban alkalmazott kifejezéssel cherry picking – szabad magyar fordításban: „kimazsolázás”), és így a „munkaerő kölsönző” vállalkozás, a Magyar Posta által alkalmazott díjknál alacsonyabb díjak mellett is jelentős profitot érhet el. Ezt önmagában nézve akár még pozitívan is lehetne értékelni, hiszen az igénybe vevő vállalkozás olcsóbban jut a postai szolgáltatáshoz. Nem lehet azonban eltekinteni attól, hogy az

átlagosnál alacsonyabb költségű területek elvesztése következtében a megmaradó tevékenységek átlagos költsége növekedhet, ami Magyar Posta (és ezen keresztül a „munkaerő kölcsönző” vállalkozások) díjainak emelkedéséhez vezethet.

- b. A „munkaerő kölcsönzés” lehetősége azzal is járhat, hogy az egyetemes szolgáltatás körébe tartozó (fenntartott szolgáltatásokon kívüli) szolgáltatások végzésére képes vállalkozások nem érdekeltek a 7.b.) pont szerinti NHH engedélyek megszerzésében, ami a fokozatos piacnyitás eredményességét is veszélyeztetheti.

- 64) Mindezek alapján a Versenytanács előzetes álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy a Megállapodással a Magyar Posta megsértette az EKSz. 82. cikkét, illetve a Tpvt. 21. § i) és j) pontját.

IX.

A döntés

- 65) Az előzőekben részletesen kifejtettekre tekintettel a Versenytanács a Tpvt. 21. § és az EKSz. 82. cikke megsértésének megállapítására indult eljárást a Tpvt. 77. § (1) bekezdés j.) pontja szerint megszüntette az alábbiak szerint:
 - a Szortiment bonusz és a Hűségkedvezmény esetében a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján, mert nem látja indokoltnak az eljárás folytatását;
 - egyebekben pedig a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata szerint, jogsértés hiányában.

X.

Eljárási kérdések

- 66) A Versenytanács a Tpvt-t módosító 2005. évi LXVIII. törvény rendelkezései alapján a jelen – 2005. november 1-je előtt indult eljárásban – a Tpvt. 2005. november 1-je előtt hatályos rendelkezéseit alkalmazta.
- 67) A Magyar Posta kérte a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács határozatát a Tpvt. 74. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

68) A Magyar Postát megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2006. október 5.